

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 496/2021-48

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Tomášom Bašticom, advokátom, Grösslingová 56, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5Sp/1/2013 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 391/2020 z 24. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5Sp/1/2013 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 391/2020 z 24. novembra 2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **384,08 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“)

v konaní vedenom pod sp. zn. 5Sp/1/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“) v období po právoplatnosti nálezov ústavného súdu č. k. III. ÚS 391/2020 z 24. novembra 2020. Sťažovateľ zároveň žiada o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 8 000 eur a náhrady trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, pripojeného spisu všeobecného súdu a nálezov ústavného súdu č. k. III. ÚS 391/2020 z 24. novembra 2020 vyplýva nasledovný stav vecí:

3. Sťažovateľ 3. januára 2013 podal na krajskom súde opravný prostriedok, ktorým sa domáhal preskúmania rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Bratislave (ďalej len „úrad“) č. 1414/92, 1415/93, zn. R 2/6138/12/562/07/MBE z 22. novembra 2012 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie úradu“) vydaného v reštitučnom konaní, ktoré začalo v roku 1992 podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“).

4. Ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 391/2020 z 24. novembra 2020, právoplatným 5. decembra 2020, vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní. Krajskému súdu prikázal konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľovi priznal proti krajskému súdu finančné zadosťučinenie vo výške 4 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovelo (v časti požadovaného finančného zadosťučinenia prevyšujúceho 4 000 eur, pozn.).

5. Po právoplatnosti ostatného nálezov ústavného súdu (5. decembra 2020) krajský súd vo veci sťažovateľa 4. októbra 2021 nariadil termín pojednávania na 1. december 2021. Pojednávanie sa 1. decembra 2021 uskutočnilo, pričom v závere bolo odročené na 2. február 2022. V čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti v napadnutom konaní nebolo krajským súdom vo veci rozhodnuté, konanie nie je právoplatne skončené.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že sa v napadnutom konaní domáha súdneho prieskumu rozhodnutia vydaného správnym orgánom v reštitučnom konaní podľa zákona č. 229/1991 Zb. Ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 391/2020 z 24. novembra 2020 konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5Sp/1/2013 a prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Ani po vydaní predmetného nálezov ústavného súdu krajský súd v napadnutom konaní nekoná bez zbytočných prietáhov, nález ústavného súdu ignoruje. Konanie vo veci nie je náročné do tej miery, aby samo osebe bolo akceptované ako dôvod ospravedlňujúci doterajšiu dĺžku napadnutého konania. Reštitučné prípady predstavujú dlhodobú súčasť súdnej agendy, pričom k súvisiacim právnym otázkam existuje viac-menej ustálená judikatúra všeobecných súdov. Sťažovateľ je v napadnutom konaní ako účastník konania procesne aktívny, krajskému súdu poskytuje potrebnú súčinnosť. Krajský súd dosiaľ o opakovanom návrhu na začatie konania o súlade právných predpisov nerozhodol, nerozhodol ani o opravnom prostriedku

proti rozhodnutiu Okresného úradu Bratislava, pozemkového a lesného odboru z 22. novembra 2012 a od 8. januára 2014, resp. od odpadnutia dôvodu prerušenia konania 28. októbra 2015, neurobil ani žiadny procesný úkon, pričom konanie o opravnom prostriedku bolo začaté v roku 2013. Napadnuté konanie tak trvá viac ako osem rokov, z toho viac ako šesť rokov je krajský súd úplne nečinný. Vzhľadom na doterajšiu celkovú neprimeranú dĺžku reštitučného konania sťažovateľ požaduje aj finančné zadost'učinenie v sume 8 000 eur. Reštitučné konanie bolo začaté v roku 1992. Sťažovateľ doteraz nevie, či dôjde k uspokojeniu niektorých majetkových nárokov, ktoré súvisia s odňatým vlastníctvom nehnuteľností patriacich jeho rodine. Jedinou otvorenou otázkou v danom reštitučnom spore, ktorej vyriešenia sa domáha v napadnutom konaní, je to, či mu prináleží odškodnenie vydaním pôvodných pozemkov (in natura) alebo poskytnutie náhradných pozemkov, resp. finančné odškodnenie.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

7. Krajský súd vo vyjadrení k sťažnosti poukázal a stotožnil sa so stanoviskom zákonnej sudkyne. Zákonná sudkyňa v stanovisku uviedla, že skončenie konania o reštitučných nárokoch je náročné už len s ohľadom na ustálenie okruhu účastníkov konania, konania sú navyše s ohľadom na ich predmet poprepájané s ďalšími žalobami. Vec sťažovateľa je skutkovo nadväzujúca na iné neukončené konania v obdobnej veci, ktoré musel súd nevyhnutne naštudovať, aby nedošlo k odklonu od už právoplatných, resp. judikovaných rozhodnutí v obdobných veciach a najmä týkajúcich sa totožných účastníkov na strane odporcu, pretože nároky podľa zákona č. 229/1991 Zb. boli vo vzťahu k súčasnému vlastníkovi pozemkov nároky, ku ktorým si v časti uplatňuje právo aj sťažovateľ, predmetom množstva súdnych sporov vo veci iných navrhovateľov. Administratívny spis je neprehľadný, množstvo listín je už s odstupom času a ich používaním nečitateľných.

8. Pokiaľ ide o obdobie po právoplatnosti ostatného nálezu ústavného súdu, za súčasného trvania núdzového režimu nariadenie pojednávania vo veci nebolo možné. V tomto smere zákonná sudkyňa poukázala na § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 62/2020 Z. z.“), uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 587 z 30. septembra 2020 uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 268/2020 Z. z., ktorým bol vyhlásený núdzový stav, ktorý platil pre celé územie Slovenskej republiky od 1. októbra 2020, následne bol predĺžovaný a bol ukončený uplynutím 14. mája 2021. Mimoriadna situácia vyhlásená uznesením vlády Slovenskej republiky č. 111 z 11. marca 2020 trvá ďalej aj po ukončení núdzového stavu. Do pozornosti tiež dala § 1 ods. 1 a 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávania, hlavných pojednávania a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu (ďalej len „vyhláška č. 24/2021 Z. z.“) s tým, že sťažnostná vec nie je ani konaním vo veci azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia a ani vecou, ktorá neznesie odklad. Napriek uvedenému na základe súhlasu účastníkov konania počas celého obdobia okrem vecí zakotvených § 1 ods. 1 písm. o) vyhlášky č. 24/2021 Z. z. (teda vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia) rozhodovala veci, ktoré bolo možné rozhodnúť verejným

vyhlásením rozhodnutia, bez prítomnosti účastníkov konania. Skutočnosť, že jej oddelenie nestagnovalo ani v tomto období, dokladuje anonymizovaným výkazom vecí za celé obdobie.

9. Ďalej uviedla, že napriek tomu, že krajina je už druhý rok v núdzovom režime, účastníci, najmä ich právni zástupcovia, napriek tomu, že by mali byť oboznámení s platnou právnou úpravou, práve v tomto období enormne zvýšili svoju sťažnostnú aktivitu a opakovaným podávaním sťažností, najmä v nových veciach, narúšajú plynulosť vybavovania a najmä vlastný rozvrh práce sudcu. Ústavné sťažnosti sú podávané bez akéhokoľvek predchádzajúceho upozornenia súdu či adresovania sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Práve akceptovanie týchto sťažnostných vecí, podávanie sťažností ústavnému súdu bráni v spektre agendy, ktorú prejednáva, venovať sa reštitučným veciam, ktoré v značnom rozsahu a vecnom prepojení získala.

10. Zákonná sudkyňa vec sťažovateľa dlhodobo, popri inom, neodkladnom nápade vecí, ktoré bolo potrebné priebežne vybavovať v sedemdnňových lehotách, študovala a pripravovala na pojednávanie. Keďže nemá k dispozícii žiadneho vyššieho súdneho úradníka, zabezpečovanie literatúry, judikatúry robila výlučne vo svojom voľnom čase, počas víkendov či večerov v rámci osobného voľna. Počas tohto obdobia absolvovala ochorenie COVID-19 a tiež čerpala riadnu dovolenku na zotavenie.

11. Krajský súd v závere uviedol, že netrvá na ústnom pojednávaní o prijatej ústavnej sťažnosti.

III.2. Replika sťažovateľa:

12. Sťažovateľ vo svojej replike konštatoval, že dôvody prietahov spočívajúce v zlej organizácii práce súdu, preťažnosti sudcov, nedostatočnej personálnej kapacite krajského súdu nemôžu ísť na jeho úkor a na úkor jeho základného práva na konanie bez zbytočných prietahov. Je pozitívnym záväzkom štátu, aby vytvoril adekvátne podmienky pre výkon súdnej ochrany, a to tak, aby neboli porušované základné práva. Vyjadrenie krajského súdu nie je spôsobilé nijako spochybníť dôvodnosť ústavnej sťažnosti. Krajský súd v napadnutom konaní nevykonáva dokazovanie a jeho úlohou je len preposlanie vyjadrení účastníkov konania, vyžiadanie administratívneho spisu a rozhodnutie vo veci, pričom krajský súd nerozhodol ani po uplynutí 9 rokov. Konanie o opravnom prostriedku, ktoré začalo v roku 2012, pričom ústavný súd v náleze č. k. III. ÚS 391/2020 z 24. novembra 2020 konštatoval porušenie sťažovateľovho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prietahov, nepochybne nie je vecou, ktorá znesie odklad. Zároveň platí, že ani epidemiologická situácia nepredstavuje zásadnú prekážku pre fungovanie súdnictva.

13. Sťažovateľ vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej ústavnej sťažnosti, pretože na základe podaní účastníkov a predloženého spisu krajského súdu sp. zn. 5Sp/1/2013 je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

15. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením označených práv je založená na tvrdení o pretrvávajúcich zbytočných priet'ahoch zapríčinených krajským súdom, keď krajský súd je napriek ústavným súdom uloženému príkazu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov nečinný.

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

17. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04). Základnou povinnosťou súdu a zákonného sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Podľa § 492 ods. 1 Správneho súdneho poriadku sa konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti Správneho súdneho poriadku dokončia podľa doterajších predpisov. S ohľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie bolo začaté v januári 2013, t. j. ešte pred nadobudnutím účinnosti Správneho súdneho poriadku, bude dokončené podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. § 6 OSP súdom prikazoval, aby v súčasnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej podľa § 100 ods. 1 prvej vety OSP, len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Princípy konania obsiahnuté v § 6 a § 100 ods. 1 OSP sa teda uplatnia aj v napadnutom konaní.

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet

sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

19. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke ide o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia úradu v reštitučnom konaní podľa zákona č. 229/1991 Zb., ktoré patrí k štandardnej rozhodovacej činnosti súdov v správnom súdnictve. Určitú mieru skutkovej zložitosti môže predstavovať potreba oboznámiť sa so súvisiacimi reštitučnými vecami, ako na to upozornila zákonná sudkyňa.

20. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.

21. Napokon ústavný súd hodnotil postup krajského súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v priebehu napadnutého konania po nadobudnutí právoplatnosti ostatného nálezu ústavného súdu. Ústavný súd z pripojeného spisu krajského súdu zistil, že pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 1. decembra 2021, teda po roku od právoplatnosti ostatného nálezu ústavného súdu (5. decembra 2020), medzičasom došlo zo strany krajského súdu iba k zaslaní vyjadrenia sťažovateľa z 11. novembra 2021 ostatným účastníkom, a to 16. novembra 2021. Ani po uplynutí jedného roka od právoplatnosti ostatného nálezu ústavného súdu napriek uloženému príkazu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov vo veci sťažovateľa krajský súd dosiaľ nerozhodol, napadnuté konanie nie je právoplatne skončené.

22. Pokiaľ krajský súd na svoju obranu poukazuje na obmedzenie možnosti uskutočňovať pojednávania počas trvania núdzového stavu a mimoriadnej situácie, k tomuto ústavný súd uvádza, že je síce pravdou, že možnosť uskutočňovať pojednávania bola v priebehu roka 2021 vyhláškou č. 24/2021 Z. z. obmedzená, nebola však úplne vylúčená. O uvedenom napokon svedčí to, že krajský súd pojednávanie nariadil a toto sa uskutočnilo (1. decembra 2021).

23. Ústavný súd vzal pri posudzovaní postupu krajského súdu do úvahy všeobecne známu skutočnosť, že mimoriadne opatrenia proti šíreniu ochorenia COVID-19 ovplyvnili aj riadnu činnosť všeobecných súdov v priebehu roka 2021, do ktorého spadá obdobie nečinnosti krajského súdu. Krajský súd však pojednávanie vo veci sťažovateľa uskutočnil až 1. decembra 2021, teda po uplynutí roka od nadobudnutia právoplatnosti ostatného nálezu. Berúc zreteľ na príkaz uložený krajskému súdu ostatným nálezom ústavného súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov, nečinnosť krajského súdu je aj pri zohľadnení opatrení týkajúcich sa predchádzaniu šírenia ochorenia COVID-19 potrebné posudzovať prísnejšie. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že nečinnosťou krajského súdu v období od decembra 2020 do decembra 2021 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

24. Pre úplnosť ústavný súd k argumentácii zákonnej sudkyne zdôrazňuje, že predmetom konania vo veci ústavnej sťažnosti je ústavná udržateľnosť postupu krajského súdu ako orgánu verejnej moci, proti ktorému ústavná sťažnosť smeruje, a nie vyhodnotenie postupu konkrétneho sudcu či senátu tohto súdu. K námietke týkajúcej sa pracovnej zaťažnosti ústavný súd zdôrazňuje, že túto nemôže akceptovať. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru,

podľa ktorej nie je možné prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na sporové strany, čo platí o to viac, ak to má za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (IV. ÚS 97/04, IV. ÚS 136/03, IV. ÚS 35/06, II. ÚS 481/2017). Rovnako tak uviedol, že hoci nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu strán v spore (pozri napr. I. ÚS 119/03, II. ÚS 179/2013, II. ÚS 264/2013, II. ÚS 481/2017).

25. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

26. Hoci ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) bolo postupom krajského súdu porušené (bod 1 výroku nálezu), ústavný súd neprikázal, aby krajský súd vo veci konal bez zbytočných prietahov, pretože takýto príkaz už bol krajskému súdu daný nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 391/2020 z 24. novembra 2020.

27. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

28. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

29. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 8 000 eur, čo odôvodnil predovšetkým neprimeranou dĺžkou celého reštitučného konania, ktoré začalo ešte v roku 1992. Sťažovateľovi už štátne orgány priznali postavenie oprávnenej osoby podľa zákona č. 229/1991 Zb., jedinou otázkou, ktorej riešenia sa domáha v napadnutom konaní pred krajským súdom, je, či mu prináleží odškodnenie vydaním pôvodných pozemkov alebo poskytnutie náhradných pozemkov, resp. finančné odškodnenie. Zdlhavé konanie o majetkových nárokoch, ktoré súvisia s odňatím vlastníctva nehnuteľností patriacich jeho rodine, pociťuje ako novú osobnú a rodinnú krivdu, za ktorú viní štát. Poukázal tiež na pretrvávajúcu nečinnosť krajského súdu a ignorovanie príkazu ústavného súdu konať bez zbytočných prietahov.

30. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

31. Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení bral do úvahy konštatovanú nečinnosť krajského súdu po ostatnom náleze ústavného súdu, charakter napadnutého konania a konkrétne okolnosti prípadu, zohľadnil tiež situáciu spôsobenú pandemiou ochorenia COVID-19. S ohľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že deklarovanie porušenia

sťažovateľových práv je pre neho v danom prípade dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto sťažnosti sťažovateľa v časti požadovaného finančného zadosťučinenia nevyhovel (bod 3 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

32. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 384,08 eur (bod 2 výroku nálezu).

33. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je 10,87 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Náhradu za úkon právnej služby – repliku doručenú ústavnému súdu 28. decembra 2021, ústavný súd sťažovateľovi nepriznal, pretože jej obsah nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci.

34. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2022

Peter Straka
predseda senátu